
Příliš revoluce

Příliš revoluce

1.3.2012 Mladá fronta DNES Strana 8 Názory, autor: Stanislav Balík, Jiří Hanuš
Marxistická argumentace se vrátila v plné síle

Svět není černobílý a nedělí se jen na „špinavou politiku“ a čistou „občanskou společnost“, na „neschopného ministra“ a na „ušlechtilé akademiky“

Týden neklidu bouřící českými vysokými školami vede namísto slibované diskuse k vypjatým emocím a morálním kýčům. Skoro se zdá, že kdo není neklidný, není akademik.

Netvrdíme, že navržená reforma je bezchybná. Ani nám se nelíbí například odbytá příprava zákona o školním. Nelze však souhlasit s těmi, kteří odmítají všechno bez rozlišení. Považujeme za nutné zastat se připravovatelů věcných návrhů zákona. Ty jsou nikoli pouze dílem ministra Josefa Dobeše a jeho úředníků, kteří chtějí poškodit vysoké školy, ale týmu, který svou práci započal před několika lety.

Je zřejmé, že došlo ke značnému posunu ve směru radikalizace učitelské i studentské vysokoškolské obce. I kdyby nehrozilo opakování nějaké významnější studentské revolty, či dokonce revoluce z minulosti, zejména oné z konce šedesátých let v západním světě, přece jen jde o fenomén, který již zůstane trvaleji přítomen v české společnosti, a to není banální. Radikalita nemusí být apriorně pozitivní, jak mnozí soudí na základě zkušenosti roku 1989.

Svět není černobílý

K úkolům vysokoškolského učitele nepatří v první řadě společenská radikalizace vlastních studentů, ale jejich výchova směrem k bystřejšímu intelektuálnějším rozlišování a vedení k poznání, že svět není černobílý, že se nedělí na „špinavou politiku“ a čistou „občanskou společnost“, na „neschopného ministra“ a na „ušlechtilé akademiky“. Postrádáme v akademické obci hlasy, které by promyšleně hodnotily všechna pro a proti a které by hledaly místo revolty kompromisy, na nichž stojí demokracie. Nezpochybňujeme povinnost obrany, nebo dokonce zásadní revolty, ale přece jen se domníváme, že tyto výsostné lidské činy by měly být vyhrazeny skutečnému ohrožení lidských práv a svobod, nikoli jedné politické kauze.

Věcnými návrhy zákona jsou prý ohroženy akademické svobody, zejména skrze nové rady vysokých škol. Nicméně vysoké školy se prostřednictvím svých zástupců už více než dvacet let snaží o dobré vztahy s politickou reprezentací měst a krajů, v nichž působí, snaží se o vzájemnou spolupráci.

Už desetiletí fungují na VŠ správní rady, které sice nemají zásadní pravomoci, ale často se v nich objevují politici, kteří mohou svými názory a postoji leccos ovlivnit.

Představa škod, které chtějí škole způsobit ministerstvem dosazení kořistnických politiků, je úsměvná - nemohla by se rada spíše stát reprezentativní a silnou institucí, která by vysoké škole pomáhala, jako je tomu v řadě zemí? Jak by tato rada, má-li stát rozhodovat o třetině členů, mohla ohrozit akademické svobody?

(Ostatně v návrhu jsou z členství v radě vyloučeni politici aktivní!)

Bráníme to, co není ohroženo

Diskuse je navíc poněkud absurdní v situaci, v níž se vysoké školy nacházejí. Byla snad kauza právnické fakulty v Plzni nějak způsobena novými návrhy, nebo byla spíše výsledkem stávajícího vysokoškolského systému? „Ohrožení akademických svobod“ je spíše heslem na plakát, který má asi takovou hodnotu jako heslo „Dobeše do koše!“. Chceme skutečně bránit svobody, které nejsou ohroženy, a půjdeme sesadit ministra, který plnil zadání schváleného ideového záměru a chtěl navíc splnit evropský projekt? Nedomníváme se, že větší možnost státu a jeho volené politické reprezentace ovlivnit, za co a jak se budou utrácet veřejné peníze, je zásadním popřením akademických svobod. Finanční luxus, v jakém si český akademický svět dnes žije, není odvěký ani samozřejmý. Vždyť kolik jen stát financuje například humanitních vědců, mezi něž patříme i my?

Jiným tématem pak je otázka pravomocí senátů, které prý mají být zásadně omezeny.

Kde však berou protestující jistotu, že právě současný rozsah pravomocí je ztělesněním akademických svobod?

O banky nejde

Co musíme zcela odmítnout, je zesměšňování školního jakožto pouhé „dobré šance“ bankám. Podkládáním špatných úmyslů se dostáváme do politické kultury nedůstojné vzdělaných lidí. Neměli bychom z téhož důvodu zakázat hypotéky?

Vždyť i z těch mají „špinavý“ zisk pouze banky.

K velmi zajímavým jevům patří návrat (neo)marxistických teorií, podle nichž je největším nepřítelem současného člověka banka a trh, přičemž vzdělání je násilně odtrženo od skutečnosti, že je hodnotou, za kterou se platí. Mimochodem - marxistická argumentace se do současných politických zápasů vrátila v plné síle.

Znovu se uvažuje v kategoriích subjekt a objekt moci (mocný a bezmocný), zisk je hříchem. Parafrázujeme slova básníka Jana Zahradníčka: Nechce se mi chodit po hlavě, i kdyby tak chodili všichni. Rozruch kolem návrhů považujeme do značné míry za přehnaný a užívané argumenty vedoucí k revoltám mnohdy za zavádějící.